

לזכר ידיד ורע

זה כ- 40 שנה התהלך וחי בתוכנו מנשה עמלי ז"ל. הוא היה אחד מ- אותם הנאמנים והמסורים לדרך ולצורת-החיים, שבחן בחר כאיש תנועת העבודה הציונית ו"החלוץ" בפולין רבתי. מנשה הגיע לתנועת העבודה בארץ ולחיי-הקיבוץ בה מתוך דחף פנימי עמוק ומתוך הכרת הצורך ב- שינוי אורח-החיים של הנוער היהודי בגולה, על-ידי עליה לארץ והג- שמה עצמית. אכן, חיתה זאת מהפכה שורשית בחייו, שלא בנקל ביצע אותה, שכן קשה מאד הוא המעבר מחיי האינטליגנט היהודי בכרך שב- אירופה לחיי פועל בארץ בדרך כלל, ובמיוחד באותם הימים: שינוי אורח-החיים ומעבר לחיי עבודה בתנאים של כיבוש-עבודה בסליחת- כבישים על הכרמל, בייבוש ביצות במפרץ חיפה ולאחר מכן בפעל נח- ריים ובראשית העבודה בשדה ובחקלאות בתנאי קבוצת גשר דאז.

גם כאן עושה מנשה את עבודתו בשטחי המספוא בשקידה ובהקפדה רבה בזריעה, השקייה וקצירה וכן במלאכת המדידה וביישור שטחי דלהמיה- אשדות יעקב. ניתן לומר, כי הוא הוא אשר הניח יסוד לחלוקת-שטחים נכונה, ערוכה ומסודרת לפי גושים וחלקות ממוספרים, - סדר שנקבע עד עצם היום הזה במשקנו. ולא רק בעבודה היה חלקו רב, הוא לקח חלק פעיל בכל שטחי החיים של המשק הנבנה ושל החברת הקיבוצית ה- מתפתחת. אולם היה שטח פעולה, אשר לו התמסר מנשה במיוחד, והוא - עניני ההגנה והבטחון. כאיש אשר שירת בזמנו בצבא הפולני, אדם בעל עבר ונסיון צבאי רב יותר מחברים אחרים באותן השנים, - הוטל עליו התפקיד של הדרכה ופיקוד. הוא היה בין ראשוני המשתלמים ב- קורס ארצי למפקדי ההגנה, דבר שניתן בשעתו רק ליחידים סגולה. ואת פעולתו בתחום השמירה והבטחון עשה מנשה כעבודת-קודש. אחרי יום עבודה היה מכנס בחדרי-חדרים במקום-סתר, מוגן מעין רואה ומאוזן קשוב, ב"בית-הלורדים" בגשר ובבית-חמרה באשדות-יעקב את אנשי ה"שורה" לאימונים. מרבית חברי הקבוצה, על כל העליות שבה, חברים וחברות, חברות-נוער וילדי המקום עברו את הכנתם בהדרכתו של מנשה ועשו את ראשית צעדיהם לאירגון-ההגנה המקומי והארצי. ואת עבודתו זו עשה מנשה ללא ליאות, באותה מידת ההקפדה, ההתמדה והשקידה, כ- פי שהיה נוהג לעשות כל עבודה שהיא.

כשנתיים לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה נדרש מנשה על-ידי ה"אירגון" והתנועה לצאת בשליחות לגולה. הוטל עליו התפקיד לחקים אירגון-הגנה ולאמן אנשי החלוץ בקיבוצי ההכשרה בפולין, לקראת עבודתם, פעולתם, יעודם ותפקידיהם בארץ. את תפקידו זה מילא מנשה בנאמנות

ובאחריות, על אף התנאים השונים והקשים בנכר. הוא חזר ארצה עם פרוץ מלחמת העולם בהרגשה מעורבת - של מילוי משימה גדולה וחרדה רבה לגורלם של יהודי הגולה בתקופה זו.

עם כל זה ידע מנשה גם לטפח חיי משפחה טובים ונאים. הוא שקד על הלכות-נימוסים וחינוך הילדים בחדר משפחתו ובבית הילדים הקיבוצי, היה אב מסור ודואג לילדים. וכאשר פקדוהו החולי והמכאוב והוציאו-הו מחיי עבודה סדירה ומפעילות חברתית, טבל יסורי-נפש, נוסף על יסורי הגוף. ומלאה הקובעת עם פטירת רעייתו מרי ז"ל. נפל ברוחו בראותו את ההרס לקן המשפחתי שלו, שכה אהבו וטיפחו בשנות חייו, ולא יכול היה להתגבר עוד על האטונות האלה, עד אשר הוכרע באופן כח טראגי ומכאיב.

יחי זכרו ברוך ולא תמוש דמותו מקרבנו לאורך ימים.

יעקב ענבר.